СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СТАНОВИЩА ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ ПО

ПРОЕКТ НА ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ (2026-2030 г.) КЪМ НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ФИНАНСОВА ГРАМОТНОСТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

№	**Дата и начин на постъпване на становището** (официално, по ел. поща, чрез Портала за обществени консултации и т.н.)	**Име на лице/наименование ЮЛ**	**Декларирани данни дали лицето действа от свое име или защитава позиция от името на друго лице/група лица**	**Предложения и становища**	**Приети/ неприети**	**Мотиви**
1.	**Становището е получено на 05.06.2026 г. чрез Портала за обществени консултации**	**Даниел Топалов**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица: ….	Въпреки че Планът правилно залага фокус върху образователната система (Приоритет 3), той пропуска фундаменталната връзка между финансовата неграмотност, трудовата експлоатация и хищническото кредитиране (т.нар. бързи кредити). Основният проблем е липсата на практически защитни механизми у младите хора, навлизащи на пазара на труда. Обучението не трябва да се изчерпва със суха икономическа теория. В периода между 7-ми и 12-ти клас младежите преминават през критични етапи – на 16-годишна възраст (докогато е задължителното образование в България) те придобиват право да работят, а на 18-годишна възраст получават пълна дееспособност. Излизайки от училище, огромен процент от тях са напълно незапознати със своите права. Това ги превръща в лесна мишена за нелоялни	Приема се по принцип	МОН е в процес на ревизия на сега действащите учебни програми за общообразователна подготовка, като на интернет страницата на Министерство на образованието и науката са публикувани концепциите за тяхната промяна. Ревизират се учебните програми за прогимназиален етап (V-VII клас) и за средната степен

				работодателски практики (работа без договор, плащания "в плик", експлоататорен труд) и агресивни кредитни институции, които ги въвличат в дългови спирали. С оглед на това, настоявам за следните корекции и допълнения в Плана за действие: 1. Фокусирана интервенция в етапа 7-12 клас: Мерките по Приоритет 3 (Мярка 1 и Мярка 2) трябва задължително да обхванат периода от края на основното образование (7 клас) и целия гимназиален етап (8-12 клас). Задължителното образование приключва на 16-годишна възраст и за много младежи знанията, получени до този момент, са единственият щит срещу икономическата реалност.		на образование (VIII-XII клас).
				2. Интегриране на трудовите и потребителските права в концепцията за финансова грамотност: Предлагам към Приоритет 3, свързан с ревизия на учебните програми, изрично да се добави текст: "Интегриране на модули, свързани с трудовите права на младежите, опасностите от нерегламентирания труд и разпознаването на нелоялни кредитни практики."	Приема се по принцип	МОН е в процес на ревизия на сега действащите учебни програми за общообразователна подготовка, като на интернет страницата на Министерство на образованието и науката са публикувани концепциите за тяхната промяна. В концепцията за предмета „Технологии и предприемачество“ е посочено, че необходимостта от промяна на програмата „е

						наложителна и поради необходимостта от по-тясна връзка между училищното обучение и реалния свят – пазар на труда, предприемачески инициативи, социални предизвикателства и устойчиви решения.“
				3. Запознаване със защитните институции: Към образователните ресурси (Приоритет 2) задължително трябва да се разработи съдържание, което обучава учениците на практика: Какво е Главна инспекция по труда (ГИТ) и как се подава сигнал за нарушени трудови права? Какво е Комисия за защита на потребителите (КЗП) и как се оспорват неравноправни клаузи при небанкови кредити? Каква е ролята на Омбудсмана? Знанието как да се активират тези институции е най-мощният инструмент за финансова превенция. Мотиви: План, който само теоретизира икономиката, но не подготвя гимназистите за реалните капани на пазара, ще остане неработещ. Държавата трябва да използва времето от 7-ми до 12-ти клас, за да създаде не просто финансово информирани, а	Приема се по принцип	В рамките на Плана за действие (2021-2025 г.), към Националната стратегия за финансова грамотност на Република България (Стратегията), е разработена и пусната в действие платформа с образователни и информационни ресурси по финансова грамотност (Портал за финансова грамотност). В раздел *Житейски събития*, подраздел *Пораствам*, секция *Младежи 16 – 18 г.* има информация

				институционално защитени и осъзнати граждани, които не могат да бъдат заробвани от сенчестия сектор.		относно ИА ГИТ и КЗП. В раздел *Искам да науча*, подраздел *Здраве и финанси* има информация относно ролята на Омбудсмана.
2.	**Становището е получено на 18.06.2026 г. по електронна поща в Министерство на финансите и е заведено в деловодството под номер 92-00-213 от 06.07.2026 г.**	**Национален младежки форум (НМФ)**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица:	Националният младежки форум (НМФ) като най-широката платформа на младежки организации в България и в качеството си на Национален младежки съвет на Република България се застъпва за качествени младежки политики, които да представят интересите на младите хора. Финансовата грамотност овластява младите хора, като им дава знания и умения за вземане на ефективни финансови решения. Така те ще могат да изградят лично финансово благополучие, което ще улесни прехода им в различните житейски етапи като например от училище към работа. Изразяваме одобрението си към разработения план за действие (2026-2030 г.) към Националната стратегия за финансова грамотност на Република България. Финансовата грамотност е ключова тема за развитието на младия човек, която за жалост не присъства достатъчно във формалната образователна система. В същото време има спешна нужда от повишаване на финансовата грамотност на младите хора, тъй като се наблюдава притеснителна тенденция от младежи с дългове и заетост в сивия сектор. По данни от Камарата на частните съдебни изпълнители (ЧСИ) през 2024 г. 120 000 българи на възраст между 18	Приема се по принцип	Планът за действие към Стратегията е в приложение към нея и е неразделна част от нея. Той обхваща основните и най-приоритетни дейности, които се осъществяват с цел повишаването на нивото на финансова грамотност на българското население. Стратегията е насочена към всички граждани в страната и всички групи от обществото. Младите хора извън образователната система попадат в икономическо активното население, което е част от целевите

				и 30 години са с просрочени задължения към ЧСИ. От тях 80 000 са на възраст 25-30 години. Най-често заетите суми се използват за луксозни стоки и услуги. Това показва, че младите хора не са развили отношение към управление на финансите си и дългосрочното планиране на тяхното разпределение. Смятаме, че настоящият план е стабилна основа, върху която може да се надгради, за да може политиката за изграждане на финансова грамотност да бъде ефективна и да има по-широк обхват. В тази връзка имаме следните предложения: 1. Включването на финансова грамотност в училищната програма е важна стъпка за създаването на финансова култура. Въпреки това устойчивостта на финансовата грамотност може да се допълни от допълнителни обучение и неформално образование. Ученици и студенти са включени, но младежите извън образование не са обхванати от плана за действие. В тази връзка вярваме, че е необходимо да се задълбочи междуинституционалното сътрудничество, като Министерство на младежта и спорта (ММС) се въвлече в изпълнението на дейностите. В този вид на плана не са споменати младите хора, които са извън образователната система. В портала за финансова грамотност в секция „житейски събития“ младежи са определени като лица между 16-18 години. Според Закона за младежта „младеж“ е лице на възраст от 15 до 29 години. В същото време от данните на Камарата на ЧСИ се вижда, че възрастта 25-30 години е най-податливата към		групи на Стратегията. Възрастовият диапазон на икономически активното население (работната сила) според Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета от 10 октомври 2019 година обхваща лицата на възраст от 15 до 74 навършени години (Приложение II). Разделението в секция „Житейски събития“ на портала съответства на начален (I-IV клас включително), прогимназиален (V-VII клас включително) и гимназиален (VIII-XII клас включително) етап на основното и средното образование. Това разделение съответства на разделението в чл. 73в Закона за

				задлъжняване. Това най-често са лица, които не са нито ученици, нито студенти. Те попадат във „всички целеви групи“, а дейностите биха имали по-голям ефект, ако се насочат специфично към младите хора и се вземат под внимание техните характеристики като социална група. Друг въпрос, който трябва да се разгледа детайлно, е как обученията ще достигнат до целевите групи. За целта установеното сътрудничество с ММС може да се реализира в използването на Националната информационна система за младежта, която е вече изградена платформа за информиране на младежта.		училищното и предучилищното образование
				2. Заложените мерки могат да постигнат по-голям обхват, ако се включат младежките организации в тяхното изпълнение. Това може да се случи чрез обучения, насочени към техни представители, които да разпространяват усвоените знания и методология. Създаването на програма за финансиране на дейности за финансова грамотност ще стимулира повече младежки организации да се ангажират пълноценно в темата. Заявяваме готовността си да участваме в тематичните области, в които Национален младежки форум, както и организациите членове и партньори имат опит и експертиза.	Приема се	
				3. Към момента много от индикаторите за изпълнение са количествени например „брой актуализирани учебни програми“. Необходимо е да се отчете качественото изпълнение на тези дейности, като се проверят резултатите от учебните програми	Приема се	

				и обхватът на различни финансово-икономически теми. Качеството може да се гарантира, ако се включи гласа на учениците и младите хора, за да се анализира какви са пропуските във финансовата им грамотност.		
				4. Относно приоритет 2: „Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията“. Порталът за финансова грамотност не е достатъчно популярен сред младите хора. ○ Следва да се обърне внимание, че потребителското преживяване при ползването на част от информационните материали не е на необходимото ниво. Наблюдават се несъответствия, свързани с визуалното оформление и достъпността на съдържанието. Тези обстоятелства затрудняват възприемането на информацията от потребителите и създават предпоставки за неравномерно качество на комуникационните материали. С оглед на това е необходимо да бъдат предприети мерки за уеднаквяване на визуалните стандарти, подобряване на четимостта и оптимизиране на разположението на съдържанието, така че информационните материали да бъдат ясни, достъпни и функционални за всички целеви групи, включително за млади хора с увреждания. ○ Силно препоръчително е при създаването на съдържанието за финансова грамотност да се консултира с фокус група от млади хора с цел опознаване на техните нужди, както и да се представи на разбираем език,	Приема се по принцип	При разработването на съдържанието за портала е следван един и същи стандарт и стил на качената до момента информация. На портала има инструмент, осигуряващ достъпност за хората със специфични потребност. Предприети са стъпки за отстраняване на регистрираните несъответствия, свързани с визуалното оформление и достъпността на съдържанието на портала. На портала, на страницата на всяка една статия има иконки на Facebook, X (бившият Twitter) и LinkedIn, за да може четящият да

				тъй като икономическите и финансовите теми често боравят с терминология, която може да затрудни разбирането. Също така трябва да се използват канали за достигане до младите хора като социални мрежи, за да бъдат осведомени за съществуването на инициативите за финансова грамотност.		сподели по желание статията, чрез своя профил в тези три социални мрежи.
3.	**Становището е получено на 03.07.2026 г. по електронна поща в Министерство на финансите и е заведено в деловодството под номер 15-00-68 от 06.07.2026 г.**	**Българска асоциация на експертите по предотвратяване на финансови престъпления (БАЕПФП)**	☒ Лицето действа от свое име ☐ Лицето защитава позиция от името на друго лице/група лица	Българската асоциация на експертите по предотвратяване на финансови престъпления (БАЕПФП), ЕИК 207992141, приветства разработването на проекта на Национална стратегия за финансова грамотност на Република България (2026-2031 г.) и подкрепя усилията на Министерството на финансите за изграждане на устойчива национална политика за повишаване на финансовата грамотност на българските граждани. Като професионална организация, обединяваща експерти с дългогодишен практически опит в областта на предотвратяването на финансовите престъпления, противодействието на финансовите измами, изпирането на пари, финансовите санкции, съответствие и управлението на риска, считаме, че съвременната финансова грамотност следва да включва и знания и практически умения, свързани с онлайн безопасността и защитата от финансови измами. Според наблюденията на БАЕПФП през последните години се наблюдава значително увеличение на финансовите измами, извършвани чрез дигитални канали, като все по-често жертви стават както млади хора, така и възрастни граждани. Развитието на електронните плащания, мобилното		

				банкиране, електронната търговия, инвестиционните платформи и социалните мрежи създава нови възможности, но и нови рискове. Това налага финансовата грамотност да бъде разглеждана не само като умение за управление на личните финанси, но и като способност за разпознаване и предотвратяване на финансови измами, защита на личните и финансовите данни и безопасно използване на цифровите финансови услуги. В тази връзка предлагаме следните допълнения към проекта на стратегията. По Приоритет 2: „Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията" 1. Разработване на образователно съдържание, включително за цифровите финансови услуги и продукти Предлагаме в рамките на разработваното образователно съдържание изрично да бъдат включени теми, свързани с: • онлайн безопасността при използване на финансови услуги; • разпознаване и предотвратяване на финансови измами; • защита на личните и финансовите данни; • безопасно използване на електронни плащания, банкови карти и мобилно банкиране;	Приема се по принцип	На единната платформа за финансова грамотност (Портал), в раздели „Често задавани въпроси“ и *Искам да науча*, подраздели *Цифрови финанси* и *Сигурност при използване на финансови продукти и услуги*, има качени базисни материали, засягащи посочените теми. Допълване на информацията може да бъде направено при последваща актуализация на портала.

				• инвестиционни измами, измами чрез социални мрежи и социално инженерство; • действия при съмнение за финансова измама и начините за подаване на сигнал. Считаме, че подобно съдържание следва да бъде неразделна част от единната платформа по финансова грамотност.		
				2. Национални информационни кампании Предлагаме в стратегията да бъде предвидено организирането на национални информационни и образователни кампании, насочени към повишаване на обществената осведоменост относно рисковете от финансови измами и безопасното използване на финансовите услуги. Кампаниите могат да бъдат насочени към различни целеви групи - ученици, студенти, родители, икономически активното население, възрастни хора и представители на малкия и средния бизнес, като предоставят практически насоки за: • разпознаване на най-разпространените финансови измами; • безопасно използване на цифровите финансови услуги; • защита на личните и финансовите данни; • безопасно използване на банкови карти и електронни плащания; • рискове при инвестиции чрез интернет и социалните мрежи;	Приема се по принцип	Различните организации, осъществяващи програми за обучение по финансова грамотност, провеждат съответните информационни и образователни кампании.

				• действия при съмнение за измама и своевременно уведомяване на компетентните институции. Подобни инициативи биха могли да се реализират в партньорство междудържавните институции, образователната система, финансовия сектор, правоохранителните органи и професионалните организации.		
				По Приоритет 3: „Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите" По т. 1 - Ревизия на учебните програми за общообразователна подготовка Предлагаме във всички образователни етапи (I—XII клас) постепенно да бъдат интегрирани теми, свързани с: • онлайн безопасността; • защита на личните данни; • разпознаване на финансови измами; • безопасно използване на банкови карти и дигитални плащания; • сигурно поведение при използване на финансови услуги в интернет. Съдържанието следва да бъде съобразено с възрастта на учениците и да поставя акцент върху изграждането на практически умения за разпознаване на рискови ситуации.	Приема се по принцип	МОН е в процес на ревизия на сега действащите учебни програми за общообразователна подготовка. Ревизират се учебните програми за прогимназиален етап (V-VII клас) и за средната степен на образование (VIII-XII клас).
				По т. 3 - Организиране на методическо обучение за учители	Приема се по принцип	Всяка година МОН одобрява програми за обучение на учители по

				Предлагаме към методическите обучения да бъдат разработени: • практически насоки; • примерни учебни сценарии; • казуси от реалната практика; • добри международни практики; • обучителни материали по темите за онлайн безопасността и финансовите измами. По този начин учителите ще разполагат с актуални инструменти за преподаване на теми, които се развиват изключително динамично.		финансова грамотност. Информацията за одобрените програми се качва в Информационния регистър на одобрените програми за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти (ИРОПК).
				По т. 6 - Разработване на образователни програми по финансова грамотност за ученици Предлагаме разработването на специализиран образователен модул, посветен на: • онлайн безопасността; • финансовите измами; • киберизмамите; • социалното инженерство; • защитата на банковите данни; • сигурното използване на цифровите финансови услуги. Особено важно е обучението да бъде базирано на практически примери и реални	Приема се по принцип	При разработването на новия тип учебни програми, насочени към изграждане на умения, ще бъдат взети под внимание компетентностите, заложени в Рамката на финансовите компетентности за деца и ученици в Република България (в която са включени посочените компетентности).

				сценарии, които да подпомогнат учениците да разпознават измамните практики още в ранна възраст.		
				По т. 8 - Актуализиране на учебните планове по направление 3.8 „Икономика" Предлагаме да бъдат включени теми, свързани с: • финансовите престъпления; • предотвратяването на финансови измами; • изпирането на пари; • финансовите санкции; • управлението на риска; • защитата на потребителите на финансови услуги.	Приема се по принцип	Висшите училища в България разполагат с академична автономия при избора, изготвянето и промяната на своите учебни програми и планове (Закон за висшето образование, чл. 21, ал. 1, т. 4).
				3. По т. 9 - Актуализиране на учебните планове в останалите направления от област „Социални, стопански и правни науки" Предлагаме учебното съдържание да бъде допълнено с теми, свързани с финансовите престъпления, механизмите за тяхното предотвратяване, както и с предизвикателствата, произтичащи от цифровизацията на финансовите услуги. Българската асоциация на експертите по предотвратяване на финансови престъпления счита, че успешното повишаване на финансовата грамотност през следващите години следва да бъде неразривно свързано с изграждането на знания и практически умения за безопасно поведение в дигиталната среда.	Приема се по принцип	Висшите училища в България разполагат с академична автономия при избора, изготвянето и промяната на своите учебни програми и планове (Закон за висшето образование, чл.21, ал. 1, т. 4).

				Днес финансовата грамотност вече не се изчерпва с умението за управление на личния бюджет, спестяванията или инвестициите. Тя включва и способността на гражданите да разпознават финансовите измами, да защитават своите лични и финансови данни и да използват сигурно съвременните цифрови финансови услуги. Убедени сме, че включването на тези теми в Националната стратегия ще допринесе за изграждането на по-висока финансова култура, ще намали риска гражданите да станат жертва на финансови престъпления и ще подпомогне развитието на по-сигурна финансова среда в България. В допълнение считаме, че успешното изпълнение на Националната стратегия за финансова грамотност изисква активно партньорство междудържавните институции, академичната общност, финансовия сектор и професионалните организации. Българската асоциация на експертите по предотвратяване на финансови престъпления изразява готовност да бъде експертен партньор на Министерството на финансите, Министерството на образованието и науката и останалите компетентни институции при разработването на учебно съдържание, обучителни програми, методически материали, информационни кампании и други инициативи, насочени към повишаване на финансовата грамотност, онлайн безопасността и превенцията на финансовите престъпления.		